

Törékeny illúzió

– BOOV ÜVEGSZOBOR A ZOETRÓP SOROZATBÓL

Terv és kivitelezés: Varga Dóra, Budapest, 2017
Pâte de verre, öntött üveg, csiszolt, polírozott,
25x25x25 cm, 8000 g

Szimbolikus absztrakt formák, szivárványos struktúrák, világító extravagáns konstrukciók, kristályos és organikus alakzatok, cseppkőszerű objektumok, mozgó üvegkompozíciók. Színgazdagok, szépek, szubsztancionálisak – érzékeket ingerlők. Megálmodjuk és létrehozjuk Varga Dóra, fiatal üvegművész, aki már eddigi munkáival is elérte azt, ami csak a szakma legjobbjainak sikerül: egyéni technikával és kutatási céllal alkotott üvegplasztikai másokéival össze nem téveszthetők. Asszociációkat keltő, sokrétű érzelmi tartalommal telített autonóm műveket teremt, melyek magas szintű szakmai tudásról, kísérletezőkedvről és a kézművesmunka szeretetéről árulkodnak. Tárgyainak esztétikai értékét a koncepciózusan megtervezett alkotói folyamat során alkalmazott speciális technológiákon túl az üveg megmunkálásakor keletkező apró szabálytalanságok is növelik. Művei a kutatói-tervezői és a művészi törekvések egyidejű megnyilvánulásai: dekorativitásukkal, színeikkel, fényeikkel, felületi textúrájukkal különböző hangulatokat idéznek elő; tudatosan szerkesztett, rácsos, áttört formáikkal az őket körbevevő teret alakítják, gazdagítják. Alkotójuk percepciókutatásainak szereplőiként a több érzékszerven keresztül való befogadást stimulálják.

Mindennek szép példája az az ametiszt színű üvegszobor, amelynek a *Boov* fantázianevet adta a művész. A nyolc kilogrammos tárgy biomorf formáját két csillogó felszínű, anyagában színezett, öntöttüveg lencse közé ékelt, különböző magasságokban, ritmikusan már-már gömbbé duzzadó matt üvegrúd-sor adja. A szerkezetet

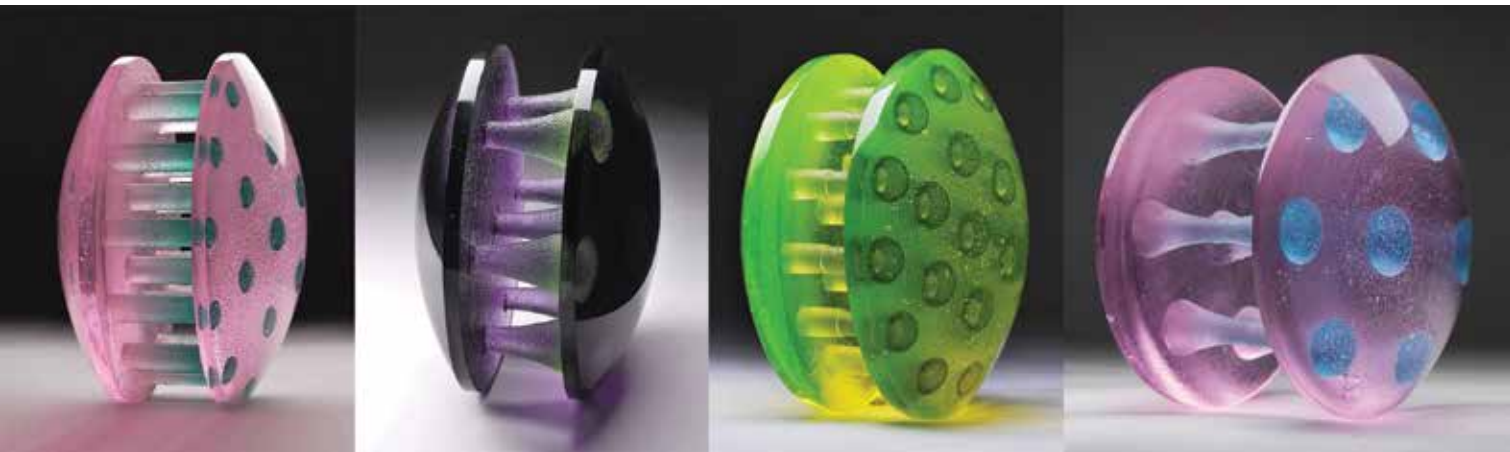

VARGA Dóra: Boov, üvegszobor, Zoetróp sorozat

Dóra VARGA: Boov, glass sculpture, Zoetrope series

Fotó: Kóródi Zsuzsanna

összekötő nyolc – felszínükön üvegszemcsés – nyúlványt pâte de verre technikával alkotta meg a művész. A negatív forma kialakításához, a munkafolyamat gyorsítása érdekében CNC-marógépet használt. Először az üveglencsét olvasztotta le, csiszolta meg és polírozta, majd a két, apró buborékokat zárványként magukba foglaló, áttetsző gömbfelületet olvasztotta össze a rudakkal. A mű a *Zoetróp* tárgysorozat része, mely elnevezés közvetlenül utal a koncepcióra. Míg a széria részét képező *Tension I–II.* című alkotásai esetében

VARGA Dóra: Rosy, Venom, Jacek, Nursery sorozat | Dóra VARGA: Rosy, Venom, Jacek, Nursery series
2015–2018, pâte de verre, öntött üveg, csiszolt, polírozott, egyenként 20x20x20 cm

Fotó: Kóródi Zsuzsanna

a mechanikus erőhatás illusztrálása volt a célja, a *Boov* megalkotásában a vérkeringés, az emésztés biológiai működési folyamatai inspirálták. A fényben földöntúli hatást keltő művet – a sorozat többi darabjával – 2017-ben a pécsi Nádor Galériában, innovatív módon, interaktív eszköz alkalmazásával állította ki. „A cél nem a szobor valós idejű forgatása, hanem a tárgy és a mozgókép kapcsolata volt. Ezért a tárgyról videófelvételt készítettünk [...]. Célom volt, hogy minél inkább összekapcsoljam a két médiumot, és hogy bevonjam a nézőt az installációba. Ezért az úgynevezett augmented reality technológiát használtam. Egy markert helyeztem el a posztamensen (a tárgy sziluettjét), így ha a látogató elé rakta a telefont, akkor annak kijelzőjén jelent meg a szobor mozgás közben.” Meghökkenítő az a többletinformáció, amelyhez a virtuális térben forgó alkotás nézése közben jutunk. A zenével kísért mozgókép az érzékszervek szimultán működését stimulálja, módosítja a műről alkotott képet, és a tárgy értelmezésének új dimenzióit nyitja meg. A forgás vitális energiával telíti az alakzatot: mintha egy organizmus pulzáló mozgását látnánk, egy sosemvolt természeti jelenség szemtanúi, egy eddig feltáratlan titok beavatottjai lennénk. Persze, mindez csupáncsak illúzió. Illúzió, mely nélkül *művészet* sem létezik.

Varga Dóra 2011-ben diplomázott szilikátipari tervezőként a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, mestere az optikai játékokat előidéző geometrikus üvegszobroiról ismert Gáspár György volt. Saját bevallása szerint az *Active construction* című diplomamunkája mind koncepciójában, mind az alkalmazott technológia tekintetében fontos állomás volt művészetének kialakulásában: „*Hat szobrot, amelyek között minimális formai eltérés van, posztamense helyezve egy sorban installáltam. Egymás mellé helyezve az*

üvegszerkezetekre úgy tekintettem, mint egy mozgóképből kivágott képkockákra, ez a felismerés későbbi munkáimra is hatással volt.”

Az üvegművészt a természetes és a teremtett makro- és mikrovilág mozzanatai egyaránt foglalkoztatják. Hol a levegő és a napfény jelenségeit próbálja művészién megragadni, hol többféle médium szimultán alkalmazásával a vizuális és az auditív benyomások összekötésére törekszik. A Kozma Lajos kézműves-iparművészeti ösztöndíj utolsó évében – egy interdiszciplináris társművészeti projekt során – a tárgyai érintésével generált hangjegyek halmát materializálta üvegszoborrá.

Varga Dóra 2016-tól a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kara Doktori Iskolájának hallgatója. „*Kísérleteimben a mű befogadása kapcsán, a tapasztalati, az érzékszervek stimulálása által létrejövő észlelést kutatom [...] az új technológiák bevonásával való kísérletezés mellett az érzékelés spektrumának bővítésében lévő lehetőségeket vizsgálom.*”

A különböző művészeti médiumok társítása számos kompozíciójának alapját képezi. Ez irányú kutatásai eredményeként született meg az üvegrudas konstrukcióinak repertoárján belül is kiemelkedő helyet elfoglaló *Boov* című üvegszobra is, mely koncepcionális kísérletezéseinek egyfajta összegzéseként is tekinthető.

VERESS Kinga
művészettörténész

A cikkben szereplő idézetek a művész saját közlései.
A mű az interneten mozgás közben is megtekinthető az alábbi linken:
<https://www.youtube.com/watch?v=xCOYr5NqJ4Q>